

A MEGYEGEZÉSES BONTÁS KÉRDÉSE A KÉSZÜLŐ CSALÁDJOGI TÖRVÉNYKÖNYVBEN

I. VÉLEMÉNYEK ÉS MEGOKOLÁSOK

A házasságról szóló alaptörvényünk¹ 53. szakasza szabályozza az ún. általános bontási alapot, amelynek értelmezése körül mind a joggyakorlatban, mind a jogelméletben élénk vita folyik e törvény meghozatalától (1946. május 9.) napjainkig. A vitatott szakasz tartalma a következő: A házasság felbontását bármelyik házastárs kérheti, ha a jellembeli tulajdonságok összhangjának, illetőleg az egyetértésnek a tartós hiánya, a kiküszöbölhetetlen ellenségeskedés vagy bármilyen egyéb ok következtében a házassági viszony oly mértékben megromlott, hogy az életközösség elviselhetetlenné vált. A házastársak életközösségét különösen *akkor kell elviselhetetlennek tekinteni*, ha alapos indokok előterjesztése mellett a házasság felbontását mindkét házastárs *egyetértőleg kéri*. Ha a házassági viszonyok megromlása kizárólag az egyik házastárs vétkességének következménye, a házasság felbontásának kezdeményezéséhez való jog csupán a másik felet illeti meg.

Két egymással szemben álló *vélemény* alakult ki e rendelkezés jogi természetéről, azaz gyakorlati jelentőségéről. Az egyik szerint az egyetértőleg benyújtott bontási kérelemnek a törvény ilyen megfogalmazása abszolút bontó ok jelleget tulajdonít. Ez azt jelenti, hogy a *törvény védelmezi* az életközösség elviselhetetlenségét, minden alkalommal, amikor a házastársak egyetértőleg kérik a házasság felszámolását. A bontás kilátásainak megnövelésére elegendő az alapos válási indokok feltüntetése a közös kereseti kérelemben. A bíróság *nem köteles vizsgálni*, hogy valóban fennáll-e a törvényben megállapított *feldúltsági „szint”* (az életközösség elviselhetetlensége), amelynek alapján általában helyt ad a bontási kérelemnek. Erre kielégítő „bizonyíték” a házastársak egyetértőleg benyújtott igénye. E felfogás szerint a megegyezéssel bontás intézménye már ebben a törvényben helyet kapott, tekintve hogy a bíróságnak mint nyilvános szervnek csak deklaratív szerepe maradt, míg a házastársak egyetértő igénye döntő szerepet játszik. Meg kell állapítani, hogy bíróságaink legnagyobb része e felfogás szerint jár el, bár a legtöbbször nincs meggyőződve az ilyen értelmezés helyességéről.

A másik vélemény szerint a közös kereseti kérelemnek koránt sincs abszolút bontó jellege. Az ilyen kérelem benyújtása esetére a törvény ugyanis nem védelmezi a házassági életközösség elviselhetetlenségét. Ez világosan

kiderül a védelem jellegéből. Általános szabály szerint a jogosult fél érdekében fennálló védelem esetén természetesen nincs szükség bizonyításra. Világos, hogy vizsgált esetünkben nem forog fenn védelem, hiszen az általános szabállyal ellentétben a jogosult félnek, (a házastársaknak) kell bizonyítékokkal szolgálnia, hiszen a törvény alapos bontási indokok előterjesztésére kötelezi. A közös kereseti kérelem tehát csak törvénnyel előírányzott különleges *perindítási forma*, amelynek semmiféle anyagi-jogi gyakorlati jelentősége nincs. Ezek szerint szó sem lehet arról, hogy a házasságról szóló törvényünk eddig bármilyen módon is helyet adott volna a megegyezéssel bontás intézményének.

Úgy véljük, hogy ez utóbbi vélemény (talán egy kissé enyhébb megfogalmazásban) elfogadhatóbb értelmezés. E vélemény tulajdonképpen a JSZNK Legfelsőbb Bíróságának 1947-ben adott utasításán² alapszik. Eszerint a házasság nem bontható fel kizárólag a házastársak megegyező kérelme alapján, hanem csak azon megállapított tény alapján, hogy a házassági viszony megromlása eléri az életközösség elviselhetetlenségének fokát. A bíróság köteles az egyetértő kérelmet és a felek által kötelezően feltüntetett indokokat a tárgyalás általános eredményével összefüggően megvizsgálni, és minden egyes esetben megállapítani a *tárgyi igazságot* abból a szempontból, hogy a házassági viszony megromlása valóban kimeríti-e a házastársak életközössége elviselhetetlenségének fogalmát.

Ilyenformán leszögezhetjük, hogy hatályos, azaz alkalmazásban levő jogszabályaink nem ismerik és nem is ismerték a „tisztza” megegyezéssel bontás intézményét.

II. KODIFIKÁCIÓS JAVASLATOK

A családjogi törvénykönyv vázlatában³ azonban a kodifikációs bizottság előírja a házastársak megegyezésén alapuló válási modust is. A pusztán megegyezést azonban még ez a javaslat sem tartja elegendőnek a váláshoz. Elsősorban is, a házastársak a bontást csak a házasság megkötése napjától számított *két éven* belül valósíthatják meg. Ezenkívül a házastársak kötelesek *megegyezni* kölcsönös *vagyoni* viszonyaikról, valamint a *gyerekek* elhelyezéséről és eltartásáról, nemkülönben a *házastárs* eltartásáról.

Az ilyen módon megfogalmazott (és korlátozott) megegyezéssel bontás bevezetését főleg azok szorgalmazzák, akik a jelenlegi joggyakorlatot, amely lényegében véve a megegyezéssel bontás útját követi, spontán társadalmi igénynek tekintik. Ha ez a gyakorlat a reális társadalmi szükséglet kifejezője, állítják ezek, természetes követelmény az, hogy e szükségletet törvénykeretbe foglaljuk. A fent kifejtett feltételekhez kötött megegyezéssel bontás elfogadásával jobban favorizálható a házasság intézménye, mint a (jelenlegi) megegyezéssel lehetőség nélküli bontási rendszerrel, mert a gyakorlatban e rendszer mellett és e rendszerrel ellentétben ma *feltétel* nélkül helyet adnak az egyetértő bontási kérelemnek. Emellett a házasságot még azzal is favorizálhatnánk, hogy halasztó határidőhöz kötnénk a bontás igényelhetőségét, s ezzel útját állnánk annak, hogy *könnyelmű házasságkötésekre* kerüljön sor azzal a megfontolással, hogy a válás is könnyen megvalósítható.

Vannak azonban szép számban olyan szakemberek is, akik ellenzik a megegyezéssel bontás bevezetését. Ezek egyik legfőbb érve az, hogy mindazok az államok, *amelyek régebben már bevezették* e jogintézményt, sorra *lemondtak*

róla, mert nem vált be. Minthogy a megegyezéssel bontás a miénkhez hasonló társadalmi, gazdasági és kulturális szintű országokban nem járt eredménnyel (azaz, túl „eredményes” volt — figyelembe véve az ilyen alapon történő megnövekedett számú bontásokat), várható, hogy nálunk sem hozhat sok jót magával.

III. JOGÖSSZEHASONLÍTÁS

Az előző fejezet utolsó bekezdésében kifejtett állásfoglalást már a teljességre sem törekvő összehasonlító jogi elemzés is kétségbe vonhatja. Összehasonlító jogi kutatásunk különösen a következő államok családjogi törvényeire, illetve törvénykönyveire terjedt ki: Albánia⁴, Bulgária⁴, Csehszlovákia⁴, Izland⁵, Magyarország⁶, Német DK⁴, Német SZK⁵, Jugoszlávia⁷, Lengyelország⁴, Orosz Szovjet Szocialista Köztársaság⁸, Románia⁴, Svájc⁹, Svédország⁵, Szovjetunió⁴.

A felsorolt országok közül közvetlenül a második világháború után csak a Szovjetunió és Bulgária vezetett be kimondottan megegyezéssel bontást.

Tény azonban, hogy mindezek az államok, közvetlenül a megegyezéssel bontás bevezetése után voltaképpen megszüntették e bontási módot, és pedig vagy az idevágó törvényrendeletek hangsúlyozott, törvényes hatálytalánításával, vagy a legfelsőbb bírósági gyakorlat ilyen irányú elvi döntéseire való tekintettel hallgatolagos úton. Tény viszont az is, hogy ugyanezek az államok ma fokozatosan újra érvényesítik a megegyezéssel bontás módját.

A háború után időrendben elsőnek a Szovjetunió vezette be e jogintézményt.¹⁰ 1944. július 8-án hozott törvényerejű rendeletével módot adott a kölcsönös házastársi megegyezéssel alapuló bontásra. A bírói gyakorlat azonban ennek ellenére, meglehetősen ingadozó álláspontra helyezkedett a házastársi megegyezés bontási jelentőségének értékelése tekintetében. A Szovjetunió Legfelső Bíróságának plénuma 1949. szeptember 16-iki határozatában iránymutatással szolgált, amikor felhívta a bíróságok figyelmét arra, hogy a házastársak egyikének vagy mindkét házastársnak komoly indokokkal alá nem támasztott, a házasság felszámolására irányuló kívánsága nem szolgálhat a bontás alapjául. (Ennek ellenére a bontó keresetek túlnyomó többsége (60–80%) esetében mindkét házastárs kérte a kötelék megszüntetését, és ami a legérdekesebb, a bíróságok szinte kivétel nélkül a kérelem szerint jártak el, azaz, helyt adtak annak.)¹¹ A Legfelső Bíróság gyakorlata tehát (amelynek, mint látjuk, nem nagyon akadt követője) végeredményben elzárkózott a megegyezéssel bontástól.

Néhány évvel ezelőtt azonban a szovjet jogrendszer újra magáévá tette a megegyezéssel bontás elvét és újra kodifikálta azt. Pontosabban az 1968. október 1-én hatályba lépett a Szovjetunió és a szövetségi köztársaságok házasságról és családról szóló törvényhozásának alapjai 14. szakaszának 6. bekezdése a következőket irányozza elő: „Ha a házastársak kölcsönösen megegyeztek házasságuk felbontását illetően és nincsenek kiskorú gyermekeik, a házasság felbontása az anyakönyvi hatóságok előtt történik. Ebben az esetben a bontás kimondásáról és a házasság megszűnéséről szóló anyakönyvi kivonatoknak a házastársak részére történő kiadása attól számított három hónap elteltével történik, hogy a házastársak a bontásra vonatkozó nyilat-

kozatot megtették.¹² Ezt a rendelkezést magukévá tették az egyes szovjet köztársasági törvénykönyvek is.¹³

A bolgár jogban hasonló fejlődés tapasztalható. Az 1945. május 27-én meghozott törvényerejű rendelet a házasságról bevezeti a megegyezéssel bontást. Az 1949. szeptember, 9-iki Személyekről és családról szóló törvény átveszi e törvényszerű rendelet idevágó rendelkezéseit. Az 1952. február 8-án hozott perrendtartási törvény azonban hatálytalanítja a fenti törvény megegyezéssel bontásra vonatkozó szabályait.

Az új, 1968. március 15-iki bolgár Családjogi kódex 22–24. szakaszaiban azonban újra helyet kapott a megegyezéssel bontás, és pedig a következő módon és megfogalmazásban: A házastársak komoly és megingathatatlan kölcsönös egyetértése esetén a bíróság kimondhatja a házasság felbontását, anélkül, hogy vizsgálná a házastársaknak a házasság megszüntetésére irányuló akarata indokait. A közös megegyezéssel alapuló bontás iránti kérelmet nem lehet előterjeszteni a házasság megkötésétől számított két év eltelte előtt. A közös megegyezéssel alapuló bontás esetén a házastársaknak ki kell fejteniük a szülői jogok gyakorlására és a gyermekek eltartására, továbbá a vagyoni viszonyaikra, a közös lakás használatára és a házastársak közötti eltartásra vonatkozó megegyezésüket. Ezt a megegyezést a bíróság jóváhagyja, miután megvizsgálja azt, hogy biztosítva vannak-e a gyermekek érdekei. Ha a megegyezés nem teljes, vagy ha a gyermekek érdekei nincsenek megfelelően biztosítva, a bíróság határidőt állapíthat meg a megegyezés hiányosságainak pótlására. Ha a megállapított határidőn belül a kiegészítés nem történik meg, a bíróság elutasítja a kérelmet. A szülői jogok gyakorlására és a gyermekek eltartására vonatkozó kereseteket a házasságnak közös megegyezéssel alapján történő felbontása után a körülmények megváltozása esetén lehet benyújtani¹⁴.

Nyilvánvaló tehát, hogy azok az országok, amelyek a második világháború után bevezették, majd csakhamar megszüntették a megegyezéssel bontás jogintézményét, ma újra helyet adnak e házasságbontó módozatnak. Bizonyára okkal. Valószínűleg a megegyezéssel bontás szívós gyakorlata vette rá a törvényhozókat, hogy rendszerbe foglalják e jogintézményt. Márpedig ezt a gyakorlatot a társadalmi fejlődés igényelte. Úgy látszik az idézett államokban helyesebbnek tartották a gyakorlat és az idevágó társadalmi követelmény törvényerőre emelését, mint az „elméletileg és elvileg kifogástalanabb” törvényszabályok megtartását, amelyek mellett káros, beidegződött és nem utolsó sorban (köztudott és ilyképpen tolerált) törvényellenes házasság-bontási gyakorlat alakult ki.

A MEGEGYEZÉSESEL BONTÁS BEVEZETÉSÉNEK KILÁTÁSAI NÁLUNK

A gyakorlat nálunk is már évek óta a megegyezéssel bontás intézményét alkalmazza, annak ellenére, hogy maga az intézmény, mint már cikkünk első részében kifejtettük, kimondottan nincs előírva a házasságról szóló alaptörvényünkben. Ezt a gyakorlatot szem előtt tartva, családjogi kodifikációs bizottságunk vagylagosan a jelenlegi bontási rendszer mellett előírta a megegyezéssel bontás bevezetésének lehetőségét is. Hogy melyik változatot fogják törvénybe foglalni a jelenlegi, vagy a megegyezéssel bontás változatát, ez a sokrétű tudományos és társadalmi vita kimenetelétől függ.¹⁵

Mindehhez talán még csak annyit lehetne hozzáfűzni, hogy a bolgár családjogi kódex szabályai a megegyezéscs bontásról rendkívül inspiratívak. Az ilyen szabályok kiküszöbölhetik azt a veszélyt (amely a megegyezéscs bontásnál, mint esetleges káros jelenség általában fennállhat), hogy a bontás a házastársak magánügyévé váljon. Lehetővé teszik azt, hogy szükség esetén indokolt társadalmi (bírói) beavatkozásra kerüljön sor. Ez különösen akkor valósulhat meg és válik aktuálissá, amikor nyilvánvaló, hogy kilátások vannak a házastársak kibékülésére. A bíróság ilyenkor nem köteles automatikusan helyt adni a megegyezéscs kérelemnek (mert az idézett szabály szerint kimondhatja a válást), ellenkezőleg, a kibékülésen kell munkálkodnia. Ezenkívül a szükséges társadalmi beavatkozást biztosítja még a megállapított tartamú halasztó határidő, valamint az elengedhetetlen házastársi megállapodás a bontás lényeges következményeiről, amit a bíróság természetesen méltányol, ha a házastársak között a társadalmi érdekeknek megfelelő megállapodás jött létre. Másrészt, ez a válási módozat lehetővé teszi, hogy a házastársak békés körülmények között váljanak el. Többé nem egymás vétkeiségeinek bizonyítására ösztönöznének, hanem a bontás következményeire irányuló megállapodásra. A valóper veszekedések nélkül folytathatna le. A házastársak egymás közötti viszonya a válás alatt és után is személyes tapasztalásuk maradhatna, elkerülve a bírósági nyilvánosságot.

JEGYZETEK

¹ Megjelent a JSZNK Hivatalos Lapjának 1945/29. számában; lásd a JSZSZK Hivatalos Lapjának 1965. 28. számában közölt letisztított törvényszöveget is.

A XX–XLI. alkotmányfüggelék végrehajtásáról szóló Alkotmánytörvény 16. szakasza 2. bek. 23. pontja értelmében (e lábjegyzet első bekezdésében feltüntetett) házasságról szóló alaptörvény 1971. december 31-ével *érvényét veszítette a szövetség területén* (L. a JSZSZK Hivatalos Lapjának 1971/29. számát).

Ugyanez a szövetségi törvény azonban teljes egészében és azonos megfogalmazásban érvényes Szerbia SZK területén *mint köztársasági törvény* 1972. január 1-től (Kivétel e törvény 26. szakasza, amely érvényes a JSZSZK egész területén).

Szerbia SZK IX. Alkotmányfüggeléke 1. pontjának 4. számú bekezdése szerint a köztársaság területén *egységesen* szabályozzák a családi és a *házassági viszonyok*, valamint a szülők és a gyermekek közötti viszonyok alapelveit.

² A JSZNK Legfelsőbb Bíróságának Su 458/47 sz. utasítása, megj.: Narodni pravnik, 1947, VI–VII. 188. o.; A Legfelsőbb Bíróságok döntéseinek gyűjteménye (Zbirka odluka vrhovnih sudova), Bgd., 1952, 359. döntés.

³ A Szövetségi Képviselőház Családjogi Kodifikációs Bizottsága, A családjogi törvénykönyv vázlata (Predlog za donošenje zakonika o porodici), Belgrád, 1969, 32–35. old.

⁴ Az európai szocialista országok családjogi törvényei. Szerkesztette és jegyzetekkel ellátta: dr. Pap Tibor, A Magyar Tudományos Akadémia Állam- és Jogtudományi Intézete Jogösszehasonlító Osztályának kiadványa, Budapest, 1969, e lábjegyzetszámmal jelzett országok feltüntetési sorrendjében: 174, 70., 101., 209., 325., 7. old.

⁵ Lásd: Savezna skupština, Komisija za kodifikaciju porodičnog prava, Porodično pravo, uporedni pregled, Belgrád, 1969. június, 33. stb. old.

⁶ Lásd: A családjogi törvény, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1964; Dr. Pap Tibor, Magyar családi jog. Tankönyvkiadó, Budapest, 1967;

Dr. Pap Tibor, A bontás problematikája családjogunk felszabadulás utáni fejlődésének tükrében, Tankönyvkiadó, Budapest, 1961.

⁷ Lásd: Zbirka propisa iz porodičnog prava, Beograd, Savremena administracija, 1968.

- ⁸ Komentarij k Kodekszu o brake i szeme RSFSR, pod redakcij profeszora Sz. N. Bratusza i P. E. Orlovskogo, Juridiceszkaja literatura, Moskva, 1971, 64. old.
- ⁹ Dr. Hans Hinderling, Das schweizerische Ehescheidungsrecht, unter besonderer Berücksichtigung der Rechtsprechung, zweite verbesserte und ergänzte Auflage, Zürich, Schulthes, 1960.
- ¹⁰ Egyébként a megegyezéssel bontás intézményét először Franciaországban alkalmazták a burzsoá forradalom után, az 1792. szeptember 20-án meghozott törvénnyel. (Később a francia törvényhozás a másik végletbe került: az 1816. május 8-án meghozott törvényvel a házasságot bonthatatlanak nyilvánították. A ma is érvényben levő 1884. július 27-i törvény engedélyezi a bontást a házassági köteleességek megsértése esetében.) Az idevágó jogirodalomban az említettek kivül a következő államokat tüntetik még föl, amelyekben hosszabb-rövidebb ideig érvényes volt a megegyezéssel bontás:
- Vietnam NDK, (lásd, dr. Pap T. idézett mű, 19. old., Szovjet állam és jog, 1959. 5. sz., 162. old.);
  - Belgium és a
  - Lengyel NK, (lásd, dr. Mehmed Begović, Porodično pravo, Naučna knjiga, 95. old.), valamint a
  - Kínai NK (1950. május 13 -tól)
  - egyes skandináv államok és
  - Luxemburg, (lásd, Dr. Vojislav Bakić, Porodično pravo, Savremena Administracija, Beograd, 1971, 180. old.).
- ¹¹ Lásd, Szverdlov, Szovjetszkoje szemejnoe pravo, Moskva, 1958. 141. old.
- ¹² Lásd, Az európai szocialista országok családjogi törvényei, a Magyar Tudományos Akadémia Állam- és Jogtudományi Intézete Jogösszehasonlító Osztályának Kiadványa, Budapest, 1969, 19–20. old.
- ¹³ Lásd, pl., az Orosz SZSZK Családjogi törvénykönyvének 38. szakaszát, Kommentarij k kodekszu o brake i szeme RSFSR, Juridiceszkaja literatura, Moskva, 1971.
- ¹⁴ Ibidem, 59. oldal.
- ¹⁵ Egyike az ilyen jellegű vitáknak az 1970. decemberében Blédben megtartott országos tudományos symposion. E symposion kitézött témája éppen a család legfőbb dilemmáit érintette a családjog kodifikációjának szempontjából. Egyébként az itt elhangzott beszámolókat, hozzászólásokat közzétették a következő kiadványban: Institut za socijalnu politiku, Beograd, Reforma porodičnog zakonodavstva, Rad, Beograd, 1971., a bontásról lásd: 300–359. oldal.

REZIME

PROBLEM SPORAZUMNOG RAZVODA BRAKA U KODIFIKACIJI NAŠEG PORODIČNOG ZAKONODAVSTVA

Zemlje koje su posle rata imale u svojim porodičnim kodifikacijama ustanovu sporazumnog razvoda braka (Bugarska i SSSR) a ukinule je pedesetih godina, danas (od 1968. g.) je ponovo uvode, jer je sudska praksa godinama uporno insistirala na toj ustanovi, rešavajući brakorazvodne parnice na osnovu sporazuma bračnih drugova. U nizu drugih socijalističkih zemalja (Kina, DR Vijetnam), pa i kapitalističkih (neke skandinavske zemlje), kontinuirano se razvode brakovi po sporazumu na osnovu ustanovljenih i neizmenjenih zakonskih pravila o sporazumnom razvodu.

U nekim zemljama, iako u zakonu ne postoji ustanova sporazumnog razvoda, sudovi vode računa o sporazumu bračnih drugova tako što u slučaju njegovog postojanja pretpostavljaju poremećenost bračnih odnosa do nepodnošljivosti za vođenje zajedničkog života, te bez daljeg ispitivanja razvode brak (npr., praksa Vrhovnog suda, pa i prvostepenih sudova Madarske). I naši prvostepeni sudovi, od 1946. g. do danas, na sličan način uporno razvode brakove na osnovu sporazuma bračnih drugova, iako naš Osnovni zakon o braku (čl. 53. st. 2. u vezi st. 1.) i praksa Vrhovnog suda ovakav razvodni modus ne predviđaju, odnosno priznaju.

U kodifikacionom materijalu za zakonik o porodici predviđa se kao alternativa sadašnjem opštem brakorazvodnom uzroku i razvod po sporazumu. Autor se zalaže za alternativu razvoda po sporazumu, i to za sistem tzv. uslovnog sporazumnog razvoda. Ovaj sistem podrazumeva mogućnost razvoda braka na osnovu same saglasne izjave bračnih drugova o razvodu pred sudom, uz uslov da su bračni drugovi bili u braku najmanje dve godine i da su se sporazumeli o čuvanju, vaspitavanju i izdržavanju dece i podeli stečene imovine.

ZUSAMMENFASSUNG

DAS PROBLEM DER EINVERSTÄNDLICHEN EHESCHIEDUNG IN DER KODIFIKATION UNSERER FAMILIENGESETZGEBUNG

Die Länder, die nach dem Kriege in ihren Familienkodifikationen die Einrichtung der einverständlichen Scheidung hatten (Bulgarien und die UdSSR), diese aber in den 50er Jahren abschafften, führen sie (ab 1968) wieder ein, da die Gerichtspraxis jahrelang nachhaltig auf dieser Einrichtung insistierte und Scheidungsprozesse aufgrund der Vereinbarung der Ehepartner schlichtete. In einigen anderen sozialistischen Ländern (China, die DR Vietnam), aber auch in kapitalistischen (einige skandinavische Länder), werden ununterbrochen Ehen geschieden aufgrund der festgestellten und unveränderten Gesetze über einverständliche Ehescheidung.

In einigen Ländern, obwohl die Einrichtung der einverständlichen Ehescheidung im Gesetz nicht vorhanden ist, tragen die Gerichte dem Einverständnis der Ehepartner Rechnung, indem sie im Falle des Vorhandenseins eines Einverständnisses von der Annahme ausgehen, dass die ehelichen Beziehungen derart verschlechtert sind, dass ein gemeinsames Leben unerträglich ist und deshalb die Ehe ohne weitere Prüfung auflösen (z. B. Praxis des obersten Gerichtshofs, aber auch erstinstanzlicher Gerichte in Ungarn). Auch unsere erstinstanzliche Gerichte scheiden beharrlich Ehen aufgrund des Einverständnisses der Ehepartner, obwohl unser Ehegesetz (Art. 53., Absatz 2. bezüglich Absatz 1.), sowie die Praxis des obersten Gerichtshofs, eine derartige Scheidungsweise nicht vorsieht bzw. anerkennt.

In dem Kodifizierungsmaterial für das Familiengesetzbuch wird als Alternative zu dem jetzigen allgemeinen Scheidungsgrund auch die einverständliche Scheidung vorgesehen. Der Verfasser befürwortet die Alternative der einverständlichen Scheidung und zwar das System der sogenannten bedingten einverständlichen Scheidung. Dieses System sieht die Möglichkeit der Scheidung vor aufgrund der einverständlichen Aussage der Ehepartner vor dem Gericht, unter der Bedingung, dass die Ehepartner mindestens zwei Jahre verheiratet waren und dass sie über Wahrung, Erziehung und Lebensunterhalt der Kinder sowie über Teilung des erworbenen Vermögens einig wurden.